

Pierre Embesoyle
(*embesoyle*)

ΛΥΣΙΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΣΙΤΟΠΩΛΩΝ

ΜΕΤ' ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ

Πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῶν Γυμνασίων

ΥΠΟ

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ

δ. φ.

καθηγητοῦ

P. Embesoyle

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΙΩ. Β. ΒΑΡΤΣΟΥ

ΟΔΟΣ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ ΑΡΙΘ. 21

1915

P. Embesoyle

Παλαιόγραφο

ΛΥΣΙΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΣΙΤΟΠΩΛΩΝ

ΜΕΤ' ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ

Πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῶν Γυμνασίων

ΥΠΟ

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ

δ. φ.

καθηγητοῦ

Handwritten signature: Χαρίτωνος

Handwritten notes:
τοῦ βιβλίου
τοῦ βιβλίου
τοῦ βιβλίου
22/4/15

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΙΩ. Β. ΒΑΡΤΣΟΥ

ΟΔΟΣ ΒΡΑΣΙΤΕΛΟΥΣ ΑΡΙΘ. 21

1915

Handwritten signature: Χαρίτωνος

ΒΙΟΣ ΛΥΣΙΟΥ

Ὁ Λυσίας ἦτο υἱὸς τοῦ Κεφάλου ὅστις ἐπέσθη ὑπὸ τοῦ Περικλέους ἵνα μετοικήσῃ ἐκ Συρακουσῶν εἰς Ἀθήνας. Ὁ Κέφαλος διαμένων ἐν Ἀθήναις ὡς μέτοικος ἔδωκεν ἀρίστην ἀγωγὴν εἰς τὰ τέκνα αὐτοῦ. Ὡς ἔτος γεννήσεως τοῦ Λυσίου ὑπολογίζεται τὸ 450 π. Χ. Εἶχε καὶ πρεσβύτερον ἀδελφὸν τὸν Πολέμαρχον καὶ νεώτερον τὸν Εὐθύδημον.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς οἱ τρεῖς υἱοὶ μετέσχον τῆς εἰς Θουρίους τῆς Ἰταλίας ἀποικίας ἔνθα ἐπὶ ἰκανὸν χρόνον διέμειναν. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Σικελίᾳ πανωλεθρίαν τῶν Ἀθηναίων ἐπανῆλθον εἰς Ἀθήνας τῷ 412 π. Χ. Ἐνταῦθα ἔζων ὡς κτηματῖαι, ἀσπιδόποιεῖον διευθύνοντες ἐνῶ 120 δοῦλοι εἰργάζοντο.

Ἄλλ' οἱ τριάκοντα τύραννοι ἀφήρεσαν τὴν περιουσίαν αὐτῶν, ἐφόνευσαν δὲ καὶ τὸν Πολέμαρχον ἄκριτον, καὶ αὐτὸν τὸν οἴητορα ἠπεύλησαν· οὗτος ὁμως προλαβὼν διεσώθη εἰς Μέγαρον· ἐκείθεν δὲ συνήργησε μετὰ τῶν εἰς Φυλὴν ὑπὸ τὸν Θρασύβουλον καταφυγόντων, εἰς ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τῶν τριάκοντα. Διὰ τοῦτο ὁ Θρασύβουλος μετὰ τὴν εἰς Ἀθήνας ἐπάνοδον, ἐπρότεινε τὴν πολιτογράφειαν τοῦ Λυσίου, ὡς ἀμοιβὴν τῶν πρὸς τὴν πόλιν ὑπηρεσιῶν· ἀλλ' ἡ πρότασις ἀπερρίφθη, διότι δὲν εἶχεν εἰσαχθῆ, ὡς ἔπρεπεν εἰς τὴν *προβουλευούσαν βουλήν*· ἔκτοτε ὁ Λυσίας ἔμενε ἐν Ἀθήναις ὡς *ἰσοτελής*, τ. ἔ. μέτοικος, ἀπαλλαγείς τῆς πληρωμῆς τοῦ μετοικίου, μὴ ἔχων ἀνάγκην

οὔτε *προστίτου*. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν διαφόρων τούτων, συμβεβηκότων ἢ περιουσία αὐτοῦ ἀπόλετο, ἐπορίζετο τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐκ τῆς ρητορικῆς τέχνης, τὴν πρώτην πρὸς τοῦτο ἀφορμὴν λαβὼν ἐκ τοῦ φόνου τοῦ ἀδελφοῦ Πολεμάρχου ὑπὸ τῶν τριάκοντα· τότε συνέγραψε καὶ ἀπήγγειλεν ἐπὶ δικαστηρίου τὸν κατὰ Ἐρατοσθένους λόγον.

Ὁ Λυσίας συνέγραψε πολλοὺς ρητορικοὺς λόγους. Οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδιδον εἰς αὐτὸν 425 λόγους ἔξ ὧν οἱ 233 ἐθεωροῦντο ἀναμφισβητήτου γνησιότητος. Μέχρις ἡμῶν περιεσώθησαν τριάκοντα τέσσαρες, ἀλλὰ καὶ τινὸν ἐκ τούτων ἢ γνησιότης ἀμφισβητεῖται.

Ἀποξ μόνον παρουσιάσθη εἰς τὸ δικαστήριον ὅτε ἀπήγγειλε τὸν κατὰ Ἐρατοσθένους λόγον. Ὁ Ἐρατοσθένης εἰς ὧν τῶν τριάκοντα συνέλαβε καθ' ὁδὸν τὸν Πολεμάρχον τὸν ἀδελφὸν τοῦ ρήτορος καὶ ὠδήγησεν αὐτὸν νὰ πῆν τὸ κώνειον. Ἡ δίκη αὕτη ἐπέδρασε σπουδαίως εἰς τὴν ρητορικὴν τοῦ Λυσίου τέχνην. Ἐκτοτε ἤρχισε γράφειν λόγους δικανικοὺς χάριν τῶν ἄλλων. Τοὺς λόγους του χαρακτηρίζει ἀφέλεια ἀπλότης, σαφήνεια καὶ βραχυλογία· ἡ βραχυλογία δὲ ἦτο πολὺτιμος ἐν τοῖς Ἀττικοῖς δικαστηρίοις, διότι ὁ χρόνος τῆς ἀγορεύσεως προσμετροῦτο διὰ τῆς κλεψύδρας· ἡ δὲ ἀρχὴ τῶν λόγων του εἶνε ἠθικὴ καὶ ἀπέριττος. Ὁ Λυσίας διατρέπει κατὰ τὴν *ἠθοποιῶν* τ. ἔ. τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν προσώπων. Πολὺ δὲ ἐπαινεῖται ἡ χάρις τῶν λόγων τοῦ ρήτορος καὶ ἡ μετριότης τῶν φράσεων ἣτις ἐμπρέπει εἰς τὴν φυσικὴν ἀπεικόνισιν τῶν πραγμάτων. Ὡσαύτως ἐκτιμᾶται ἡ ποικιλία τῶν προοιμίων τοῦ ρήτορος ὅστις ἐνῶ τόσους λόγους συνέγραψεν, οὐδὲν προοίμιον πρὸς ἕτερον ὅμοιον ἐποίησεν.

Κατὰ τὸ προοίμιον ὁ Λυσίας καὶ κατὰ τὴν διήγησιν ὑπερχει πάντων διότι αὕτη εἶναι σαφής, ἡδέια, καὶ πείθουσα.

Διὰ πάσας ταύτας τὰς ἀρετὰς ὁ Λυσίας ἂν καὶ δὲν ἦτο πολίτης Ἀθηναῖος καταλέγεται ὁμῶς μεταξὺ τῶν δέκα Ἀττικῶν ρητόρων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΣΙΤΟΠΩΛΩΝ ΛΟΓΟΝ

Ἡ Ἀττικὴ παρήγε τὸ πάλαι, ὡς καὶ σήμερον, ἀφθό-
νως ἔλαιον, σταφυλὰς, σῦκα, μέλι καὶ διαφόρους ὀπώρας,
ἀλλὰ σίτον πολὺ ὀλίγον παρήγε· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἕνεκα
τοῦ πυκνοῦ πληθυσμοῦ εἶχεν ἀνάγκην σιτηρῶν καὶ εἰσήγε
τοιαῦτα ἰδίως ἐκ Πόντου, Θράκης, Σικελίας, Αἰγύπτου καὶ
ἄλλων χωρῶν. Ὁ Πειραιεὺς ἐχρησίμευεν ὡς ἀποθήκη ξένων
ἐμπορευμάτων κομιζομένων ἐξ ἄλων τῶν μερῶν τοῦ τότε
γνωστοῦ κόσμου διὰ τὴν θαλασσοκρατορίαν τῶν Ἀθηναίων.
Ἐπῆρχεν ἐκεῖ μεγάλη ἀγορὰ **Δεῖγμα** καλουμένη ἐν ἣ ἐξε-
τίθεντο τὰ διάφορα πρὸς πώλησιν προϊόντα τῶν διαφόρων
τόπων. Διὸ καὶ ὁ Περικλῆς μεθ' ὑπερηφανείας ἔλεγεν: «συρ-
»ρέουσι δὲ εἰς ἡμᾶς ἐκ πάσης γῆς τὰ πάντα, ὥστε καρ-
»πούμεθα τὰ τῶν ἄλλων ἔθνῶν ἀγαθὰ οὐδὲν ἦττον ἢ τὰ
»ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι παραγόμενα».

Τὸ ἐμπόριον ἦτο ἐν χρήσει εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν
ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ ἦτο ἐπάγγελμα τῶν ἐλευθέρων
Ἑλλήνων· μόνον δὲ ἐν Σπάρτῃ διὰ τῆς νομοθεσίας τοῦ Λυ-
κούργου ἀπηγορεύετο εἰς τοὺς Σπαρτιάτας ὅτινες ὡς κυρίαν
ἐνασχόλησιν εἶχον τὴν ἐν ταῖς ὅπλοις ἀσκήσιν, ἐνῶ τὸ ἐμπό-
ριον ἦτο εἰς τὰς χεῖρας τῶν περιοίκων καὶ τῶν δούλων.

Ἀνεπτύχθη δὲ τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ ναυτιλία τῶν Ἑλλή-
νων διὰ τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν αἵτινες ἰδρύθησαν εἰς τὸν
Εὐξεινον, τὴν Προποντίδα, τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας,

τῆς Θράκης, τῆς Μακεδονίας, τῆς Ἠπείρου, τῆς Ἰλλυρίας τῆς Κάτω Ἰταλίας μετὰ τῶν νήσων, τῆς Γαλλίας, τῆς Ἰσπανίας καὶ τὰ βόρεια παράλια τῆς Ἀφρικῆς. Τὸ μέγιστον ὅμως μέρος τοῦ ἐλληνικοῦ ἐμπορίου ἐγένετο ἐν Πόντῳ, διότι ἐκεῖθεν ἰδίως μετέφερον, ἰχθῦς τεταριχευμένοις, ξυλείαν, δέρματα καὶ σιτηρὰ. Τὰ σιταγωγὰ πλοῖα συνώδεον πολλάκις πολεμικὰ πλοῖα ἵνα προφυλάξωσιν αὐτὰ κατὰ τὸν πλοῦν ἀπὸ τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἕνεκα τῆς ἐκάστοτε παρουσιαζομένης ἐλλείψεως τοῦ σίτου ἦσαν πάντοτε προορατικοὶ καὶ ἐφρόντιζον πάντοτε ἐπαρκῶς νὰ ἐξασφαλίσωσιν εἰς τὰς ἀποθήκας ἄφθονον σίτον. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον εἶχον θέσει νόμους αὐστηροτάτους ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ σίτου, δεικνύοντας τὴν μέριμναν ἣν ἐλάμβανεν ἡ πολιτεία κατὰ πάσης ἐνδεχομένης σιτοδείας. Κατὰ τὰς διατάξεις ἐκείνας δὲν ἐπετρέπετο εἰς οὐδένα Ἀθηναῖον πολίτην ἢ μέτοικον κατοικοῦντα ἐν Ἀθήναις, νὰ φέρῃ σίτον εἰς ἄλλο μέρος εἰμὴ μόνον εἰς Ἀθήνας. Ὁ δὲ παραβάτης τῆς διατάξεως ταύτης κατεδικάζετο εἰς θάνατον. Ἐκ τοῦ εἰς Πειραιᾶ εἰσκομιζομένου σίτου τὰ δύο τρίτα μετεκομίζοντο εἰς Ἀθήνας πρὸς πώλησιν· ἐπίσης δὲν ἐπετρέπετο νὰ δανείσῃ τις εἰς πλοῖον ἐὰν τοῦτο ἐπιστρέφον δὲν ἔφερε καὶ σίτον εἰς Πειραιᾶ. Ἄν ὁ δανειστὴς ἐδάνειζε ἄνευ τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης τὸ δάνειον ἐθεωρεῖτο ἄκυρον, οὐδ' εἶχε τὸ δικαίωμα ὁ δανειστὴς, νὰ ζητήσῃ τὰ χρήματα ἢ νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ὀφειλέτου.

Ἐπιμεληταὶ τοῦ ἐμπορίου ἐλέγοντο οἱ ἐπιτηροῦντες τὸ ἐμπόριον τοῦ σίτου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἐπωλεῖτο οὗτος κατὰ μεγάλης ποσότητος ἢ ὡς λέγομεν σήμερον χονδρικῶς· οὗτοι ἦσαν δέκα τὸν ἀριθμὸν κληρούμενοι κατ' ἔτος· οἱ ἐπιμελη-

ταί ἔπεμπον τὰ δύο τρίτα τοῦ κατὰ θάλασσαν εἰσκομιζομένου σίτου εἰς Ἀθήνας τὸ δὲ ἓν τρίτον ἠδύνατο νὰ μετακομισθῆ ἐκ Πειραιῶς εἰς ἄλλα μέρη πρὸς πώλησιν. Οἱ ἐπιμεληταὶ ἐδίκαζον πάντας τοὺς παραβάτας τῶν ἐμπορικῶν νόμων.

Ὡσαύτως αὐστηρόταται ἦσαν αἱ διατάξεις αἱ κανονίζουσαι τὴν ἐν τῇ ἀγορᾷ πώλησιν τοῦ σίτου κατὰ μικροτέρας ποσότητος (λιανικῶς). Ἐὰν οἱ σιτοπῶλαι συνενοῦντο νὰ ἀποτελέσωσιν ἑταιρείαν (trast) ἵνα συναγοράσωσιν ὅλον τὸν ὑπάρχοντα σίτον, ὡς ἐν τῇ προκειμένῳ λόγῳ, ἢ νὰ ὑψώσωσι τὴν τιμὴν αὐτοῦ κατεδικάζοντο εἰς θάνατον. Δὲν ἐπετρέπετο εἰς αὐτοὺς νὰ κερδαίνωσι πλέον τοῦ ἐνὸς ὄβολου κατὰ μέδιμνον, οὔτε ἐπετρέπετο νὰ ἀγοράσῃ τις περισσότερον τῶν 50 μεδίμνων. Τὴν ἐποπτείαν ἐπὶ τῆς πωλήσεως τοῦ σίτου κατὰ μικρὰς ποσότητος εἶχον οἱ λεγόμενοι σιτοφύλακες δέκα πέντε τὸν ἀριθμὸν, ἐξ ὧν πέντε ἐν Πειραιεὶ καὶ δέκα ἐν ἄστει, ἐνῶ ὅλων τῶν ἄλλων ὠνίων τὴν ἐπιτήρησιν εἶχον οἱ ἀγορανόμοι καὶ οἱ μετρονόμοι. Χρέος τῶν σιτοφυλάκων ἦτο νὰ ἀπογράψωσι τὸν εἰς Πειραιᾶ εἰσκομιζόμενον σίτον, νὰ ἐπαγρυπνῶσιν ἐπὶ τῆς ποιότητος τοῦ ἀλεύρου καὶ τοῦ ἄρτου καὶ τῆς πωλήσεως αὐτῶν συμφῶνως πρὸς τὴν διατίμησιν, νὰ ἀνακαλύπτωσι καὶ νὰ καταγγέλλωσι τοὺς ἐμπόρους καὶ ἄρτοπῶλας τοὺς καταπατοῦντας τοὺς νόμους. Ὅσοι τῶν σιτοφυλάκων παρημέλουν τὰ καθήκοντα κατεδικάζοντο εἰς θάνατον.

Ἀλλὰ παρ' ὅλας ταύτας τὰς αὐστηρὰς διατάξεις πολλάκις ἐν Ἀθήναις συνέβη σιτοδεία ἕνεκα πολέμου. Αἱ ἀρχαὶ εἰς τοιαύτας περιστάσεις κατέβαλλον πᾶσαν προσπάθειαν ἵνα προλάβωσιν αὐτήν. Ἐφερον σίτον καὶ ἐπώλουν αὐτὸν εἰς εὐθηνᾶς τιμὰς, εἶχον δημοσίας ἀποθήκας

εις ἃς ἀπεθῆκεον αὐτόν. Πολλάκις δὲ καὶ φιλογενεῖς ἄνδρες ἔφορον σίτον ἰδίαις δαπάναις καὶ ἐπόλουν αὐτόν ἀντ' εὐτελεστάτης τιμῆς, ἢ δίδοντες δωρεὰν εἰς τοὺς πολίτας. Καὶ ξένοι βασιλεῖς ἔπεμπον δωρεὰς σίτου εἰς τὰς Ἀθήνας ὡς εὐεργεταὶ ὑπὸ τῆς πόλεως ἐκτιμώμενοι. Τοιοῦτοι ἦσαν ὁ Λεύκιον καὶ ὁ Σπάρτακος βασιλεῖς τοῦ Βοσπόρου, ὁ Ψαμμίτιχος βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἄλλοι.

Πάντα τὰ ἔξωθεν εἰσαγόμενα ἐμπορεύματα καὶ ὁ σίτος ὑπεβάλλοντο εἰς δημόσιον φόρον 2% εἰσπραττόμενον ἅμα τῇ ἀποβιβάσει. Ὁ τοῦ σίτου φόρος εἰσπραττέτο ἰδιαιτέρως.

ΒΟΥΛΗ, ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ, ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχον δύο Βουλαί, ἡ ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ, οὕτω καλουμένη διότι συνεδρίαζεν ἐπὶ τοῦ παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν ὀμωνύμου βράχου, καὶ ἡ Βουλὴ τῶν πεντακοσίων. Καὶ ἡ μὲν ἐξ Ἀρείου Πάγου Βουλὴ ἐδίκαζε τοὺς ἐκ προμελέτης φόνους τὰς περὶ πυρκαϊᾶς δίκας, ἐπετήρει τὰ ἔθνη τῶν πολιτῶν, εἶχε τὴν εὐκοσμίαν ἐπὶ τῆς πόλεως, ἐξήταζε πόθεν ἐπορίζοντο τὰ πρὸς τὸ ζῆν οἱ πολῖται καὶ ἐτιμῶρει τοὺς ἀργοὺς καὶ ἀκηροὺς. Ἐπὶ Περικλέους ἡ ἐξουσία τοῦ Ἀρείου Πάγου περιωρίσθη καὶ κατὰ πολὺ ἠλαττώθη.

Ἡ δὲ Βουλὴ τῶν πεντακοσίων διηγεῖτο εἰς δέκα τμήματα ἐκ πενήκοντα βουλευτῶν ἐκάστης τῶν δέκα φυλῶν αἱ δέκα φυλαὶ καθ' ἕκαστον ἔτος ἐξέλεγον διὰ κλήρου πενήκοντα βουλευτὰς οἵτινες ἐπὶ τριάκοντα πέντε ἡμέρας εἶχον τὴν προεδρίαν τῆς Βουλῆς καὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο οἱ πενήκοντα βουλευταὶ ἐλέγοντο πρυτάνεις ἢ δὲ φυλή, εἰς ἣν ἀνήκον, φυλὴ πρυτανεύουσα. Ἡ σειρὰ τῆς πρυτανείας ἐκάστης φυλῆς ὠρίζετο διὰ κλήρου. Οἱ πρυτάνεις ἐξέλεγον καθ' ἐκάστην ἓνα ἐξ ἑαυτῶν, ὅστις ἐπιστάτης τῶν πρυτάνεων ἐλέγετο. Οἱ πρυτάνεις συνεκάλουν τὴν Βουλὴν καὶ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου εἰς συνάθροισιν, εἰσήγον τὰ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὸν δῆμον ὑπὸ συζήτησιν θέματα· ἡ Βουλὴ συνεζήτει πᾶσαν ὑπόθεσιν πρὶν εἰσαχθῆ αὕτη εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου· ἢ ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησις ὠνομάζετο προβούλευμα. Οὐδὲν ζήτημα μὴ ὑπὸ τῆς Βουλῆς συζητηθὲν ἔπρεπε νὰ εἰσαχθῆ εἰς τὸν δῆμον.

Διὰ τοῦτο ἡ Βουλὴ τῶν πεντακοσίων ἐλέγετο καὶ Βουλὴ προβουλεύουσα. Τὸ προβούλευμα (ἕπερ περιπίου ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ παρ' ἡμῖν νομοσχέδιον) ὁ δῆμος ἐδικαιοῦτο νὰ τὸ ἀκυρώσῃ ἢ νὰ τὸ ἐπικυρώσῃ ὅτε ἐγίνετο νόμος. Ἡ Βουλὴ ἄρα οὐδεμίαν ἰσχὺν εἶχεν εἰμὴ μόνον τὸ δικαίωμα νὰ εἰσάγῃ εἰς τὸν δῆμον τὰ διάφορα ζητήματα.

Πᾶσαν δὲ τὴν ἐξουσίαν συνεκέντρον ἡ ἐκκλησία τοῦ δήμου ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν σημερινὴν Βουλὴν.

Ταύτης μετεῖχον πάντες οἱ πολῖται Ἀθηναῖοι τὴν νόμιμον ἡλικίαν ἄγοντες. Ἡ συνάθροισις τοῦ λαοῦ ἦτο ἡ τακτικὴ ἢ ἔκτακτος κατὰ τὰς παρουσιαζομένας περιστάσεις· ἡ τακτικὴ ἐγίνετο τετράκις καθ' ἐκάστην πρυτανείαν συγκαλουμένη ὑπὸ τῶν πρυτάνεων. Ἐν αὐτῇ ἀνεγινώσκετο πρῶτον ὑπὸ τοῦ κήρυκος τὸ προβούλευμα, ὁ δὲ πρόεδρος ἐπηρώτα τὸν δῆμον ἂν ἀπεδέχετο αὐτὸ ἢ οὐ. Ἡ ἀπόφασις ἐλαμβάνετο δι' ἀνατάσεως τῶν χειρῶν. Ἐκεῖ ἐλάμβανον τὸν λόγον οἱ ῥήτορες ὑποστηρίζοντες ἢ ἀποκρούοντες τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα· μετὰ τὸ πέρασ τῶν ἀγορεύσεων

ἐλαμβάνετο ἢ ἀπόφασις διὰ χειροτονίας. Πᾶσα περὶ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος ὑπόθεσις ἐσωτερικῆ ἢ ἐξωτερικῆ συνεζητεῖτο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου, ὡς καὶ περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης· ἐν γένει ἡ ἐκκλησία τοῦ δήμου ἦτο κυρία τῶν πάντων.

Ἐν Ἀθήναις ἕνα ἐκλεχθῆ τις δικαστής, ὧφειλε νὰ εἶναι γνήσιος Ἀθηναῖος πολίτης ὑπὲρ τὰ τριάκοντα ἔτη· οἱ δικασταὶ διὰ κλήρου ἐξελέγοντο ἑξακισχίλια ἐπὶ ἕν ἔτος· οὗτοι ὑποδιηροῦντο εἰς δέκα τμήματα ἐκ πεντακοσίων ἕκαστον, οἱ δὲ ὑπολειπόμενοι χίλια ἀνεπλήρουν τοὺς τυχὸν ἐλλείποντας ἐκ τῶν δέκα τμημάτων. Τὸ οὕτως ἀποτελεσθῆν δικαστήριον ἐκαλεῖτο Ἡλιαία καὶ ἐδίκαζε πάντα τὰ ἐγκλήματα. Οἱ δικασταὶ ἐκλεγόμενοι ὤμνουν τὸν δικαστικὸν ὄρκον, καὶ ἀκολούθως ἀνελάμβανον τὰ καθήκοντά των.

Ἡ σύστασις τῶν δικαστηρίων ἔχει μεγάλην ὁμοιότητα πρὸς τὰ ὄρκωτὰ παρ' ἡμῖν δικαστήρια.

Πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως ἦσαν κατ' ἀρχὰς ἄμισθοι, ἐπὶ Περικλέους ὁμοῦς ὠρίσθησαν μισθοὶ τῶν βουλευτῶν, τῶν ἐκκλησιαστῶν, τῶν δικαστῶν καὶ ἄλλων.

ΛΥΣΙΟΥ

ΛΟΓΟΣ 22ος

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΣΙΤΟΠΩΛΩΝ

Πολλοί μοι προσεληλύθασιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, θαυμάζοντες ὅτι ἐγὼ τῶν σιτοπωλῶν ἐν τῇ βουλῇ κατηγοροῦν, καὶ λέγοντες ὅτι ὑμεῖς, εἰ ὡς μάλιστα αὐτοὺς ἀδικεῖν ἤγχείσθε, οὐδὲν ἤττον καὶ τοὺς περὶ τούτων ποιουμένους λόγους συκοφαντεῖν νομίζετε. Ὅθεν οὖν ἠνάγκασμαι κατηγορεῖν αὐτῶν, περὶ τούτων πρῶτον εἰπεῖν βούλομαι.

2 Ἐπειδὴ γὰρ οἱ πρυτάνεις ἀπέδωσαν εἰς τὴν βουλὴν περὶ αὐτῶν, οὕτως ὠργίσθησαν αὐτοῖς, ὥστε ἐλεγόν τινες τῶν ρητόρων ὡς ἀκρίτους αὐτοὺς χρῆ τοῖς ἔνδεκα παραδοῦναι θανάτῳ ζημιῶσαι. Ἡγούμενος δὲ ἐγὼ δεινὸν εἶναι τοιαῦτα ἐθίζεσθαι ποιεῖν τὴν βουλὴν, ἀναστάς εἶπον ὅτι μοι δοκοῖτε κρίνειν τοὺς σιτοπώλας κατὰ τὸν νόμον, νομίζων, εἰ μὲν εἰσιν ἄξια θανάτου εἰργασμένοι ὑμᾶς οὐδὲν ἤττον ἡμῶν γνώσεσθαι τὰ δίκαια, εἰ δὲ μὴδὲν ἀδικοῦσιν, οὐ δεῖν αὐτοὺς ἀκρίτους ἀπολωλέναι.

3 Πεισθείσης δὲ τῆς βουλῆς ταῦτα, διαβάλλειν ἐπεχείρουν με λέγοντες ὡς ἐγὼ σωτηρίας ἕνεκα τῆς τῶν σιτοπωλῶν τοὺς λόγους τούτους ἐποιούμην. Πρὸς μὲν οὖν

τήν βουλήν, ὅτ' ἦν αὐτοῖς ἢ κρίσις, ἔργῳ ἀπελογησά-
μην· τῶν γὰρ ἄλλων ἰσυχίαν ἀγόντων ἀναστάς αὐτῶν
κατηγόρουσιν, καὶ πᾶσι φανερὸν ἐποίησα ὅτι οὐχ ὑπὲρ
τούτων ἔλεγον, ἀλλὰ τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις ἐβοήθουν.

4 Ἡρξάμην μὲν οὖν τούτων ἕνεκα, δεδιὼς τὰς αἰ-
τίας· αἰσχρὸν δ' ἡγοῦμαι πρότερον παύσασθαι, πρὶν ἂν
ὑμεῖς περὶ αὐτῶν ὅ,τι ἂν βούλησθε ψηφίσησθε.

5 Καὶ πρῶτον μὲν ἀνάβηθι καὶ εἰπέ σὺ ἐμοί, μέτοι-
κος εἶ; Ναί. Μετοικεῖς δὲ πρότερον ὡς πειτόμενος τοῖς
νόμοις τοῖς τῆς πόλεως. ἢ ὡς ποιήσων ὅ τι ἂν βούλη;
Ὡς πεισόμενος. Ἄλλο τι οὖν ἀξιοῖς ἢ ἀποθανεῖν, εἴ τι
πεποίηκας παρὰ τοὺς νόμους, ἐφ' οἷς θάνατος ἢ ζήτημία;
Ἐγώ γε. Ἀπόκρισαι δὴ μοι, εἰ ὁμολογεῖς πλειῶ σίτον
συμπριάσθαι πεντήκοντα φορμῶν, ὧν ὁ νόμος ἐξεῖναι
κελεύει. Ἐγὼ τῶν ἀρχόντων κελευόντων συνεπριάμην.

6 Ἄν μὲν τοίνυν ἀποδείξῃ, ὧ ἄνδρες δικασταί, ὡς
ἔστι νόμος ὃς κελεύει τοὺς σιτοπώλας συνωνεῖσθαι τὸν
σίτον, ἂν σὶ ἄρχοντες κελεύωσιν, ἀποψηφίσασθε· εἰ δὲ
μή, δίκαιον ὑμᾶς καταψηφίσασθαι. Ἡμεῖς γὰρ ὑμῖν
παρῆσόμεθα τὸν νόμον, ὃς ἀπαγορεύει μηδένα τῶν ἐν
τῇ πόλει πλειῶ σίτον πεντήκοντα φορμῶν συνωνεῖσθαι.

7 Χρῆν μὲν τοίνυν, ὧ ἄνδρες δικασταί, ἱκανὴν εἶναι
ταύτην τὴν κατηγορίαν, ἐπειδὴ οὗτος μὲν ὁμολογεῖ συμ-
πριάσθαι, ὁ δὲ νόμος ἀπαγορεύων φαίνεται, ὑμεῖς δὲ κατὰ
τοὺς νόμους ὁμωμόκατε ψηφισέσθαι· ὅμως δ' ἵνα πει-

σθῆτε ὅτι καὶ κατὰ τῶν ἀρχόντων ψεύδονται, ἀνάγκη καὶ μακρότερον εἰπεῖν περὶ αὐτῶν.

8 Ἐπειδὴ γὰρ οὗτοι τὴν αἰτίαν εἰς ἐκείνους ἀνέφερον, παρακαλέσαντες τοὺς ἀρχοντας ἠρωτῶμεν. Καὶ οἱ μὲν τέσσαρες οὐδὲν ἔφασαν εἰδέναι τοῦ πράγματος. Ἄνυτος δ' ἔλεγεν ὡς τοῦ προτέρου χειμῶνος, ἐπειδὴ τίμιος ἦν ὁ σῖτος, τούτων υπερβαλλόντων ἀλλήλους καὶ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς μαχομένων συμβουλευσείην αὐτοῖς παύσασθαι φιλονεικοῦσιν, ἠγούμενος συμφέρειν ὑμῖν τοῖς παρὰ τούτων ὄνουμένοις ὡς ἀξιώτατον τούτους πρίασθαι· δεῖν γὰρ αὐτοὺς ὀβολῷ μόνον πωλεῖν τιμιώτερον.

9 Ὡς τοίνυν οὐ συμπριαμένους καταθέσθαι ἐκέλευεν αὐτούς, ἀλλὰ μὴ ἀλλήλοις ἀντωνεῖσθαι συνεβούλευεν, αὐτὸν ὑμῖν Ἄνυτον μάρτυρα παρέξομαι, καὶ ὡς οὗτος μὲν ἐπὶ τῆς προτέρας βουλῆς τούτους εἶπε τοὺς λόγους, οὗτοι δ' ἐπὶ τῆσδε συνωνούμενοι φαίνονται.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

10 Ὅτι μὲν τοίνυν οὐχ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων κελεύσθέντες συνεπρίαντο τὸν σῖτον, ἀκηκόατε· ἠγούμαι δ' ἂν ὡς μάλιστα περὶ τούτων ἀληθῆ λέγωσιν, οὐχ ὑπὲρ αὐτῶν αὐτοὺς ἀπολογήσεσθαι, ἀλλὰ τούτων κατηγορήσειν· περὶ γὰρ ὧν εἰσι νόμοι διαρρήδην γεγραμμένοι, πῶς οὐ χρὴ διδόναι δίκην καὶ τοὺς μὴ πειθομένους καὶ τοὺς κελεύοντας τούτοις τάναντία πράττειν;

11 Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἶομαι αὐτοὺς ἐπὶ μὲν τοῦτον τὸν λόγον οὐκ ἐλεύσεσθαι· ἴσως δ' ἐροῦσιν, ὥσπερ καὶ ἐν τῇ βουλῇ, ὡς ἐπ' εὐνοίᾳ τῆς πόλεως συνωνοῦντο τὸν σῖτον, ἔν' ὡς ἀξιώτατον ἡμῖν πωλοῖεν. Μέ-

γιστον δ' ὑμῖν ἐρῶ καὶ περιφανέστατον τεκμήριον ὅτι ψεύδονται.

12 Ἐχρῆν γὰρ αὐτοὺς, εἴπερ ὑμῶν ἕνεκα ἔπραττον ταῦτα, φαίνεσθαι τῆς αὐτῆς τιμῆς πολὺς ἡμέρας πωλοῦντας, ἕως ὃ συνωνημένος αὐτοὺς ἐπέλιπε· νυνὶ δ' ἐνίστε τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπώλουν δραχμῆ τιμιώτερον, ὥσπερ κατὰ μέδιμνον συνωνούμενοι. Καὶ τούτων ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι.

MARTYRES

13 Δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, εἰ ὅταν μὲν εἰσφορὰν εἰσενεγκεῖν δέη, ἦν πάντες εἴσεσθαι μέλλουσιν, οὐκ' ἐθέλουσιν, ἀλλὰ πενίαν προφασίζονται, ἐφ' οἷς δὲ θάνατός ἐστιν ἢ ζημίαι καὶ λαθεῖν αὐτοῖς συνέφερε, ταῦτα ἐπ' εὐνοίᾳ φασὶ τῇ ὑμετέρᾳ παρανομήσαι. Καίτοι πάντες ἐπίστασθε ὅτι τούτοις ἡκιστα προσήκει τοιοῦτους ποιεῖσθαι λόγους. Τάναντί' αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις συμφέρει· τότε γὰρ πλείστα κερδαίνουσιν, ὅταν κακοῦ τινος ἀπαγγελθέντος τῇ πόλει τίμιον τὸν σίτον πωλώσιν.

14 Οὕτω δ' ἄσμενοι τὰς συμφορὰς τὰς ὑμετέρας ὀρώσιν, ὥστε τὰς μὲν πρότεροι τῶν ἄλλων πυκνῶνται, τὰς δ' αὐτοὶ λογοποιούσιν, ἢ τὰς ναῦς διεσθῆναι τὰς ἐν τῇ Πόντῳ, ἢ ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐκπλεύσασας συνειληφῆναι, ἢ τὰ ἐμπόρια κεκλεισθαι, ἢ τὰς σπονδὰς μέλλειν ἀπορρηθῆσθαι, καὶ εἰς τοῦτ' ἔχθρας ἐληγλύθασιν, ὥστ' ἐν τούτοις τοῖς καιροῖς ἐπιβουλεύουσιν ἡμῖν, ἐν οἷσπερ οἱ πολέμιοι.

15 Ὅταν γὰρ μάλιστα σίτου τυγχάνητε δεόμενοι, ἀναρπάζουσιν οὗτοι καὶ οὐκ ἐθέλουσι πωλεῖν, ἵνα μὴ

περί τῆς τιμῆς διαφερώμεθα, ἀλλ' ἀγαπῶμεν ἄν ὅποσου-
τινοσοῦν πριάμενοι παρ' αὐτῶν ἀπέλθωμεν ὥστ' ἐνίοτε
εἰρήνης οὔσης ὑπὸ τούτων πολιιορούμεθα.

16 Οὕτω δὲ πάλαι περὶ τῆς τούτων πανουργίας καὶ
κακονοίας ἡ πόλις ἔγνωκεν, ὥστ' ἐπὶ μὲν τοῖς ἄλλοις
ὠνίοις ἅπασιν τοὺς ἀγορανόμους φύλακας κατεστήσατε,
ἐπὶ δὲ ταύτῃ μόνῃ τῇ τέχνῃ χωρὶς σιτοφύλακας ἀπε-
κληροῦτε καὶ πολλάκις ἤδη παρ' ἐκείνων πολιτῶν ὄντων
δίκην τὴν μενίστην ἐλάβετε, ὅτι οὐχ οἱοί τ' ἦσαν τῆς
τούτων πονηρίας ἐπικρατῆσαι. Καίτοι τί χρεὶ αὐτοὺς
τοὺς ἀδικοῦντας ὑφ' ὑμῶν πάσχειν, ὅποτε καὶ τοὺς οὐ
δυναμένους φυλάττειν ἀποκτείνετε;

17 Ἐνθυμῆσθαι δὲ χρεὶ ὅτι ἀδύνατον ὑμῖν ἐστὶν ἀπο-
ψηφισασθαι. Εἰ γὰρ ἀπογνώσεσθε ὁμολογούντων αὐτῶν
ἐπὶ τοὺς ἐμπόρους συνίστασθαι, δόξεθ' ὑμεῖς ἐπιβουλεύειν
τοῖς εἰσπλέουσιν. Εἰ μὲν γὰρ ἄλλην τινὰ ἀπολογίαὴν
ἐποιοῦντο, οὐδεὶς ἂν εἶχε τοῖς ἀποψηφισαμένοις ἐπιτιμᾶν.
Ἐφ' ὑμῖν γὰρ ὅποτέροις βούλεσθε πιστεῦειν· νῦν δὲ πῶς
οὐ δεινὰ ἂν δόξαίτε ποιεῖν, εἰ τοὺς ὁμολογοῦντας παρα-
νομῆν ἀζημίους ἀφήσετε;

18 Ἀναμνήσθητε δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι πολλῶν
ἤδη ἐχόντων ταύτην τὴν αἰτίαν [λαμβάνειν] καὶ μάρ-
τυρας παρεχομένων, θάνατον κατέγνωτε, πιστοτέρους
ἡγησάμενοι τοὺς τῶν κατηγορῶν λόγους. Καίτοι πῶς ἂν
οὐ θαυμαστὸν εἶη, εἰ περὶ τῶν αὐτῶν ἁμαρτημάτων δικά-
ζοντες μᾶλλον ἐπεθυμῆτε παρὰ τῶν ἄρνούμενων δίκην
λαμβάνειν;

19 Καὶ μὲν δὴ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πᾶσιν ἡγοῦμαι
φανερὸν εἶναι ὅτι οἱ περὶ τῶν τοιούτων ἀγῶνες κοινότα-

τοι τυγχάνουσιν ὄντες τοῖς ἐν τῇ πόλει, ὥστε πεύσονται ἦντινα γνώμην περὶ αὐτῶν ἔχετε, ἡγούμενοι, ἂν μὲν θάνατον αὐτῶν καταγῶτε, κοσμιωτέρους ἔσεσθαι τοὺς λοιπούς· ἂν δ' ἀξημίους ἀφήτε, πολλήν ἄδειαν αὐτοῖς ἐψηφισμένοι ἔσεσθε ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται.

20 Χρῆ δέ, ὦ ἄνδρες δικαίται, μὴ μόνον τῶν παρεληλυθότων ἕνεκα αὐτοὺς κολάζειν, ἀλλὰ καὶ παραδείγματος ἕνεκα τῶν μελλόντων ἔσεσθαι· οὕτω γὰρ ἔσονται μόγις ἀνεκτοί. Ἐνθυμείσθε δὲ ὅτι ἐκ ταύτης τῆς τέχνης πλείστοι περὶ τοῦ σώματός εἰσιν ἡγωνισμένοι· καὶ οὕτω μεγάλα ἐξ αὐτῆς ὠφελοῦνται, ὥστε μᾶλλον αἰροῦνται καθ' ἑκάστην ἡμέραν περὶ τῆς ψυχῆς κινδυνεύειν ἢ παύεσθαι παρ' ὑμῶν ἀδίως κερδαίνοντες.

21 Καὶ μὲν δὴ οὐδ' ἀνὰντιβολῶσιν ὑμᾶς καὶ ἰκετεύουσι δικαίως ἂν αὐτοὺς ἐλείψαιτε, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τῶν τε πολιτῶν οἳ διὰ τὴν τούτων πονηρίαν ἀπίθνησκον, καὶ τοὺς ἐμπόρους ἐφ' οἷς οὗτοι συνέστησαν· οἷς ὑμεῖς χαρῖσθε καὶ προθυμοτέρους ποιήσετε, δίκην παρ' αὐτῶν λαμβάνοντες. Εἰ δὲ μή, τίν' αὐτοὺς οἴεσθε γνώμην ἔξειν ἐπειδὴν πύθωνται ὅτι τῶν καπήλων, οἳ τοῖς εἰσπλέουσιν ὁμολόγησαν ἐπιβουλεύειν, ἀπεψηφίσασ' εἰ;

22 Οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· περὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων τῶν ἀδικούντων, ὅτε ἀικάζονται, δεῖ παρὰ τῶν κατηγόρων πυθέσθαι, τὴν δὲ τούτων πονηρίαν ἅπαντες ἐπίστασθε. Ἄν οὖν τούτων καταψηφίσησθε, τά τε δίκαια ποιήσετε καὶ ἀξιώτερον τὸν σίτον ὠνήσεσθε· εἰ δὲ μή, τιμιώτερον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1 Ὁ ρήτωρ προσέρχεται πρὸ τῶν δικαστῶν μετὰ φόβου μήπως θεωρηθῆ ὡς ὑπὲρ τῶν σιτοπωλῶν ἀγορευόμενος, διότι ἐν τῇ βουλῇ ἐπρότεινε, παρὰ τὴν γνώμην τῶν ἄλλων ρητόρων νὰ μὴ καταδικασθῶσιν ἄκριτοι, διότι τοῦτο ἦτο παράνομον.

Θαυμάζοντες ὅτι: μετὰ τὰ ρημ. τὰ σημ. θαυμασμὸν ἔπεται προσ. διὰ τοῦ ὅτι ἢ διὰ εἰ εἰς δῆλωσιν τῆς αἰτίας τοῦ θαυμασμοῦ=ἀποροῦντες διότι . . . καὶ λέγοντες . . . ἢ σειρά τῶν λέξεων ἔχει οὕτω: ὑμεῖς οὐδὲν ἤττον νομίζετε συκοφαντεῖν τοὺς ποιουμένους λόγους περὶ τούτων, εἰ ἠγείσθε ἀδικεῖν αὐτοὺς ὡς μάλιστα ὑπ. τοῦ συκοφαντεῖν εἶνε τοὺς ποιουμένους, τοῦ δὲ ἀδικεῖν τὸ αὐτό ὄν.

2 Ἐπειδὴ γὰρ: ὅτε δηλαδή ὁ γὰρ διανοητικὸς, γπέδοσαν=εἰσάγαγον εἰς τὴν βουλὴν τὴν περὶ αὐτῶν συζήτησιν. Περὶ πρυτάνεων ἀνάγνωθι εἰσαγωγὴν. — αὐτοῖς: ἀντικ. τοῦ ὠργίσθησαν, ἔπερ ὡς ψυχικοῦ πάθους μετὰ δοτ. συντάσσεται.

ἀκρίτους: ὁ νόμος δὲν ἐπέτρεπεν ὡς καὶ σήμερον δὲν ἐπιτρέπει τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τοῦ κατηγορουμένου ἄνευ ἀπολογίας, καὶ ἐπὶ τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγκλημάτων ἀκόμη.

ἐνδεκα: ἦσαν ἀρχὴ ἐπιτετραμμένη τὴν ἐκτέλεσιν τῆς θανατικῆς ποινῆς.

οὐ δεῖν: ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ νομιζῶν.

ἀπολωλένα: ἐξαρτ. ἐκ τοῦ δεῖν οὐ καὶ ὑποκ. εἶναι.

3 ἀκρίτους: κατηγ. τοῦ ἀπολωλέναι.

ἡσυχίαν ἀγόντων: ἡσυχίαν ἄγω, καὶ ἡσυχίαν ἔγω.

ἐδοήθουν: συντασ. μετὰ δοτ.

δεδιώξαι=φοβούμενος μὴ μὲ θεωρήσουν ὡς υπερασπιστήν αὐτῶν ἐκ παρεξηγήσεως.

5 Ἐκ τῆς διαλογικῆς συζητήσεως ὁ λόγος γίνεται ζωηρὸς καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀκροατῶν κορυφῶται.

Μέτοικοι: ἦταν ξένοι ἐγκαθιστάμενοι ἐν Ἀθήναις ὅπου εἰργάζοντο διὰ τὴν διαμονὴν ἐπλήρωνον φόρον, μετοίκιον καλούμενον καὶ διετέλουν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Προξένου τῆς πόλεως ἐξ ἧς κατήγοντο· οἱ ὅπως δῆποτε εὐεργετήσαντες τὴν πόλιν ἀπηλλάσσοντο τῆς φορολογίας καὶ τῆς Προξενικῆς προστασίας καὶ ἐλέγοντο ἰσοτελεῖς, ὡς ἦτο καὶ ὁ Λυσίας διὰ τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ πρὸς τὴν πόλιν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν τριάκοντα· ὁ φόρος δὲ ἐπλήρωνον ἦτο δώδεκα δραχ. ἐτησίως ἢ ἐξ ἂν ἀρχηγὸς τοῦ οἴκου ἦτο γυνὴ χήρα.

ἄλλοτε ἢ ἀποθανεῖν: παραδέχεται ὅτι εἶναι δίκαιον νὰ ἀποθάνῃ ἐὰν ἔπραξαι πρᾶξιν παράνομον; δι' ἣν ἡ ποινὴ εἶναι ὁ θάνατος.

ἔγωγε=ἐγὼ ἀποθανεῖν ἐάν . . .

συμπρίσθαι· ἀορ. τοῦ ὠνοῦμαι=ἀγοράζω.

φορμῶν. ὁ φορμῶς μέτρον διὰ τὰ σιτηρὰ ἰσοδύναμον πρὸς τὸν μέδιμνον=36 ὀκάδ. περίπου.

τῶν ἀρχόντων κελυρότων· περὶ τούτου
ιδ. ἔλαφ. 8, 9 τοῦ παρόντος λόγου.

6 εἰδεμῆ . . . ἀποδείξει ὡς ἔστι νόμος . . .

καταψηφίσασθαί λέγεται καὶ καταγινώσκειν
=καταδικάζειν· τὸ ἐντιθ. ἀποψηφίζεσθαι=ἀθωοῦν.

7 ὁμομοκάταε· οἱ δίκασται ἐκλεγόμενοι διὰ κληρῶν
ἔδιδον τὸν δικαστικὸν ὄρκον, ἵτι· συμφώνως πρὸς τοὺς νό-
μου· θὰ δικάσωσιν.

8 Ἐπειδὴ γὰρ=ὅτε δηλαδὴ.

τὴν ἀτίαν=τὴν εὐθύνην ἐπέβριψαν εἰς τοὺς
ἀρχοντας·

οἱ μὲν τέσσαρες· διερθεύουσιν οἱ μὲν ἑὺν ἀρ-
χοντες ἐν ἐντιθέσει πρὸς τοὺς τοῦ παρελθόντος ἔτους.

τίμιος· ὁ αἶτος=μὲ μεγάλην τιμὴν=ἀκριβό.

τοῦτων ὑπερβαλλόντων ἀλλήλους
=πλειοδοτούντων εἰς τὴν ὕψωσιν τῆς τιμῆς τοῦ αἵτου.

ὡς ἀξιότατον=ὅσον τὸ δυνατόν εὐθηνότερον

ὁ βολῶ· κατὰ τὸν νόμον ὄφειλον νὰ πωλῶσι τὸν
αἶτον κατὰ ἓνα ὀβολὸν ἀκριβότερα τὸν μέδιμνον, οὐδὲ ἐπε-
τέπετο νὰ συναγοράσῃσι περισσότερον τῶν πενήντα μεδί-
μνων, οἱ παραβάται τῶν διατάξεων τούτων ἐτιμωροῦντο
διὰ θανάτου.

9 Ἄνωτον· ὁ Ἄνωτος οὗτος ἦτο εἷς τῶν πέντε ἀρ-
χόντων τοῦ παρελθόντος ἔτους· ὅστις εἶπεν ὅτι δὲν συνεβού-
λευσαν τοὺς αἰτοπώλας νὰ συναγοράσῃσι τὸν αἶτον καὶ νὰ
τὸν ρίψωσιν εἰς τὴν ἀποθήκην, ἀλλὰ τὸναντίον νὰ μὴ
πλειστηριάζωσι τὴν τιμὴν τοῦ αἵτου. Ἄλλως τε ἡ τριαύτη.

συμβουλή ἐδόθη τῷ παρελθόν ἔτος, ἐνῶ οἱ σιτοπῶλαι συνηγόρασαν τὴν σίτον ἐπὶ ἄλλων ἀρχόντων κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος.

10 Οὐχ ὑπὲρ αὐτῶν . . . καὶ ἂν πρὸς στιγμὴν παραδεχθῶμεν ὅτι οἱ ἄρχοντες τοὺς διέταξαν, (ὅπερ δὲν εἶνε κληθῆς) καὶ τότε ἀκριμὴ δὲν ἀπαλλάσσονται τῆς εὐθύνης· διότι πᾶς πολίτης ὀφείλει νὰ πείθηται εἰς τοὺς νόμους, καὶ ὄχι εἰς τοὺς ἄρχοντας ὅταν οὗτοι παράνομα διατάξωσιν.

δι δόναι δίκην = τιμωρηθῆναι· τὸ δὲ δίκην λαμβάνω = τιμωρῶ· οἱ σιτοπῶλαι παραβάντες τοὺς νόμους ἔπω καὶ κατὰ διαταγὴν τῶν ἀρχόντων (ὡς ἐπιχειροῦνται) δέον νὰ τιμωρηθῶσι κατὰ τοὺς νόμους· νὰ τιμωρηθῶσι δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες οἱ παρανόμως διατάξαντες.

11 ἐλεῦσεσθαι· μοναδικῆς μέλλου τοῦ ἐρχομαι πρὸς Ἀττικοῖς· ἀντὶ ἐέναι τινὲς διορθοῦσι ἐλεήσεσθαι ὕπερ παλαιογραφικῶς προσαρμόζεται· ἡ δὲ ἔννοια τότε ἔχει ὡς ἐξῆς· νομίζω ὅτι διὰ τὴν δικαιολογίαν αὐτῶν ταύτην δὲν θὰ τοὺς ἐλεήσητε, ἦτοι δὲν θὰ λάβητε ὑπ' ὄψει ποσῶς αὐτήν.

ἴσως ἐροῦσι· ν = ἴσως θὰ εἴπωσιν ὅτι συνηγόρασαν τὸν σίτον διὰ τὸ συμφέρον τῆς πόλεως· ἀφο· ὁ ρήτωρ κατέρριψε τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα τῶν σιτοπωλῶν, μεταβαίνει εἰς τὴν ἀνασκευὴν καὶ ἐτέρου ὕπερ ἐπροβαλον ἐν τῇ βουλῇ ὅτι δηλαδὴ προσέβησαν εἰς τοῦτο ἵνα πωλήσωσιν αὐτὸν εὐθηνότατον· τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο καταρρίπτει διὰ τῶν ἐν ἐδάφ. 12 ἀναφερομένων, καὶ λεπτομερέστερον διὰ τῶν ἐν ἐδάφ. 13, 14, 15.

12 ἐχρηθὴν γὰρ φαίνεσθαι αὐτούς: ὅπως συναγόρασαν τὸν σίτον ὅλον εἰς μίαν τιμὴν, οὕτως ἔπρεπε, ἂν ἐνδιαφέροντο διὰ τοὺς πολίτας, νὰ πωλήσωσιν εἰς μίαν τιμὴν τὸν συναγορασμένον σίτον· ἀλλ' αὐτοὶ πολλάκις ἐντὸς τῆς ἡμέρας ὕψωναν τὰς τιμὰς τοῦ σίτου, ὡς ἂν νὰ μὴ τὸν ἀγόρασαν εἰς μίαν τιμὴν ὅλον, ἀλλ' εἰς διαφόρους τιμὰς.

13 Ἐνταῦθα ἀναπτύσσει ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ συναγόρασαν τὸν σίτον ἀποθλέποντες εἰς τὸ συμφέρον τῆς πόλεως μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς των ἐκεῖνοι οἵτινες ὅταν πρόκηται νὰ γίνωσι συνεισφορὰ εἰς τὴν πόλιν ἀρνοῦνται νὰ δώσωσι προφασίζόμενοι πενίαν.

Δεινὸν μοι δοκεῖ: ἡ σειρά τῶν λέξεων ἔχει οὕτω προφασίζονται πενίαν καὶ οὐκ ἐθέλουσιν εἰσπνεγκεῖν εἰσφορὰν, ὅταν δέη, ἦν πάντες μέλλουσιν εἴτεσθαι.

καὶ λαθεῖν = καὶ συνέφερον αὐτοῖς λαθεῖν.

τὰ νὰ ντία γὰρ: τὰ συμφέροντα τῶν σιτοπωλῶν συγκρούονται πρὸς τὰ τῶν πολιτῶν.

κακοῦ ἀπαγγελέντος: πολέμου, ἢ λιμοῦ, ἢ νόσου ἢ πολιτορκίας· ὅπως σήμερον συμβαίνει εἰς τὰ χρηματιστήρια διδίδουσι ψευδεῖς εἰδήσεις ἵνα κερδοσκοπήσωσιν οἱ χρηματισταί, τὸ ἴδιον ἔκαμον καὶ οἱ σιτοπῶλαι.

14 λογοποιοῦσιν = διασπείρουσι λόγους, φήμας ψευδεῖς.

τὰ ἐμπορία — οἱ ἐμπορικοὶ λιμένες ἐλέγοντο ἐμπορίον. ὅπερ δὲ ἡμεῖς σήμερον λέγομεν ἐμπόριον ἔλεγον ἐμπορίαν οἱ ἀρχαῖοι.

ἀπορηθῆσθεσθαι: μέλλουσι νὰ διαλυθῶσιν.

15 ἵνα μὴ διαφερώμεθα: ἵνα μὴ μᾶς μέλη διὰ τῆν τιμὴν, ἀλλὰ νὰ τὴν ἀγοράσωμεν ὅσα, ὅσα.

ν λ λ' ἀγαπῶμεν = ἵνα ἀγαπῶμεν = ἵνα εὐμεθεῖα εὐχαριστημένοι.

ὁ ποσοστινοσοῦν = ἀντὶ οἷας δὴ ποτε τιμῆς.

ἀπέλωμεν = νὰ ἀπέλωμεν καὶ εὐχαριστημένοι διότι μᾶς ἔδωκαν.

16 οὔτω δὲ πάλαι: ἡ πόλις γνωρίζει καλῶς τὴν πανουργίαν καὶ τὴν κακὴν διάθεσιν τῶν σιτοπωλῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἰδιαιτέρως φιλικῶς ἔχει διορίσει διὰ νὰ ἐπιτηρῶνται αὐτοῦς.

ἀγορανόμοι: ἦσαν οἱ ἐπιτηροῦντες τὴν καλὴν ποιότητα τῶν ἐμπορευμάτων, τὴν καθαρότητα τῆς πόλεως καὶ τὴν ἀκριβῆ ζυγιστὴν εἶχον περίπου κ θήκοντα ὅμοια πρὸς τὰ τῆς ἀστυνομίας σήμερον.

σιτοφύλακας: ἦσαν δέκα πέντε τὸν ἀριθμὸν ἐξ ὧν πέντε ἐν Παιρικεῖ, δέκα ἐν ἄλλοις ἐπιτηροῦντες τὴν ἐφαρμογὴν τῶν περὶ σίτου νόμων (ἴδ. εἰσαγωγὴν τοῦ παρόντος λόγου.)

καὶ πολλὰ κ: ἡ πονηρία τῶν σιτοπωλῶν ἦτο τοσαύτη ὥστε πολλάκις διέφευγε τὴν προσοχὴν τῶν σιτοφυλάκων, οἵτινες κατεδικάζοντο εἰς θάνατον ὡς παρεμειλήσαντες τὰ καθήκοντά των.

τί χρῆ πάσχειν: τί πρέπει νὰ πάθωσιν ὅψ' ὁμῶν οἱ (ἀδικοῦντες;) σιτοπῶλαι ἀφ' οὗ κατεδικάζετε εἰς θάνατον τοῦ σιτοφύλακας;

17 ἀποψηφίσασθαι = ἀπογινῶναι τοῦ ἀπογινώσκειν = ἀθωοῦν.

ἐπὶ τοὺς ἐμπόρους συνίστασθαι: οἱ
σιτοπῶλαι συνεφώνησαν μεταξύ των νὰ δώσωσι μίαν τιμὴν
εὐτελεῆ εἰς τοὺς ἐμπόρους τοῦ σίτου τοὺς κομίζοντας αὐτὴν
εἰς Πειραιᾶ πρὸς πώλησιν. Πολλάκις οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ ἐμ-
πορεύματος συνώδευον αὐτὸ εἰς τὸν τόπον τῆς καταναλώσεως.

τοῖς εἰσπλέουσι: ἐνοεῖται ἐμπόροις, ἢ ἠθώ-
σι: τῶν σιτοπωλῶν θὰ ἐξηγηθῆ ὡς καταδρομὴ τῶν μεγα-
λεμπόρων.

ἐπιτιμᾶν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ εἶχε ὕπερ μετ'
ἀπαρ. σημ. δὲ ν α σ θ α ι: ἐπιτιμᾶν = μέμφεσθαι, ἐπικρί-
νειν. συντασ. δὲ μὲ δοτ. ἕνεκα τῆς ἐπὶ προθ. πολλὰ ρημ.
μεταβάλλοντα σημ. μεταβαλλουσι καὶ σύνταξιν.

ἐφ' ὅμιν ἐνοεῖται ἐστίν = ἐξ ὅμων ἐξαρτᾶται. —
ἀζημίους εἶναι κατηγοροῦ.

18 ἐχόντων ταύτην τὴν αἰτίαν ἢ μετ.
ἀναφ. — οἵτινες κατηγοροῦνται διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.

καὶ παρεχόμενων ὁ καὶ δὲν συνδέει τὰς με-
τοχὰς ἀλλ' εἶναι ἐπιτακτικὸς εἰς ἀντιθ. τῆς δευτέρας μετοχ.
— καὶ περ παρεχόμενων μάρτυρας.

κατέγνωτε: συντασ. μετὰ γεν. προσώπου καὶ
αἰτ. ἥτις σημ. τὸ εἶδος τῆς πεινῆς. οὕτω Ἀθηναῖοι Σω-
κράτους θάνατον κατέγνωσαν.

πῶς οὐ θαυμαστόν εἶη: τὸ χωρίον διορθου-
σιν οὕτω εἰ μὴ ἐπιθυμεῖτε δίκην λαμβάνειν παρὰ τῶν
οὐκ ἀγνούμενων. τ. ε. ἀφοῦ κατεδικάσατε εἰς θάνατον
ἄλλους κατηγορηθέντας δια τὴν αὐτὴν πράξιν, οἵτινες καὶ
μάρτυρας σᾶς παρουσίασαν, οὐς ὅμως ἡμεῖς δὲν ἐπιστεύσατε,
πεισθέντες μᾶλλον εἰς τοὺς κατηγοροῦς, πῶς δὲν θὰ ἦτο
παραξενὸν ἂν δὲν θέλετε νὰ καταδικάσητε τούτους οἵτινες

δὲ ἀρνούμεται τὴν πράξιν, π. ἔ. τοὺς μὲν ἀρνηθέντας τὴν
πράξιν καὶ διὰ μαρτύρων, ἐτιμωρήσατε, τούτους δὲ οἵτινες
ὀμολογοῦσι δὲν θὰ τοὺς τιμωρήσῃτε; ἀλλὰ δὲν ὑπάχει
ἀνάγκη διστροφῆσε; τὸ νόημα εἶναι φανερόν. τοὺς καὶ διὰ
μαρτύρων ἀρνούμενους καταδικάσατε, καὶ δὲν θὰ καταδικά-
σατε τοὺς μὴ ἀρνούμενους;

19 π ε ὑ σ ο υ τ α ι: μέλλον τοῦ πυνθάνομαι.

ἔ δ ε ι α ν — φόβιαν, ἐλευθερίαν.

20 Πρέπει νὰ τιμωρηθῶσιν ἕνα χρησιμεύσῃ ἡ τιμωρία τῶν
πρὸς παραδειγματισμὸν ἐν τῷ μέλλοντι.

μ ὁ γ ι ε — μῶλις τότε ἴσως περιορισθῶσιν.

π ε ρ ῖ τ ῶ ν σ ω μ ἄ τ ω ν: καὶ κατωτέρω: περὶ τῆς
φυγῆς:—διατρέχουσι κίνδυνον τῆς ζωῆς: ἕνεκα τῶν μεγάλων
κερδῶν ἅτινα ἡ τέχνη αὕτη τοὺς προσπορίζει.

α ἰ ρ ο ὑ ν τ α ι: προτιμῶσι τὸν κίνδυνον τῆς ζωῆς παρὰ
νὰ πύσωσι κερδαίνοντες.

21 ἀ ν τ ι θ ῶ σ ι — ἵκετεύουσιν συσώρευσις συνω-
νύμων.

ἀ π ἔ θ ν η σ κ ο ν: ἐκ τῆς σιτοδείας.

σ υ ν ἔ σ τ η σ α ν — συνεφώνησαν. ἐφ' οἷς = καθ' ὧν.

τ ῶ ν κ α π ῆ λ ω ν: κάπηλος ἐλέγετο ὁ μεταπωλητής,
ὁ μικρέμπορος καὶ καπηλεῖον σήμερον κυρίως ἐπὶ τοῦ αἴνο-
πώλου λέγεται ἡ λέξις. καὶ τὸ ρῆμα καπηλευσμαι = ἐμπορεύο-
μαι: σήμερον — ἀισχροκερδῶ. συνήθως: κάπηλος ὁ πωλῶν τρό-
φιμα καὶ αἶνον ἐν ταῖς καπηλείοις ἐτρέφοντο οἱ κατωτάτης
τάξεως ἄνθρωποι.

22 ὅ,τι — δὲν γνωρίζω τί νὰ εἶπω περισσότερα.

ἀ ξ ι ὴ ὅ τ ε ρ ο ν = εὐθηνότερον.

τ ι μ ι ὴ ὅ τ ε ρ ο ν = ἰκριθότερον.

ΛΥΣΙΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΣΙΤΟΠΩΛΩΝ

ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ

Πολλοί ἔχουσι προσέλθει πρὸς ἐμέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀποροῦντες διότι ἐγὼ ἐτόλμησα νὰ κατηγορήσω τοὺς σιτοπώλας ἐν τῇ Βουλῇ, καὶ λέγοντες ὅτι, ἀφοῦ ὑμεῖς νομίζετε ὅτι αὐτοὶ τὰ μέγιστα ἀδικοῦσιν, ὄχι ὀλιγώτερον νομίζετε ὅτι συκοφαντοῦσι καὶ οἱ ποιούμενοι τοὺς λόγους περὶ τούτων. Πρῶτον λοιπὸν ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς εἶπω τοὺς λόγους οἵτινες με ἠνάγκασαν νὰ κατηγορήσω αὐτοὺς.

2 Ὅτε δηλαδὴ οἱ πρυτάνεις εἰσήγαγον εἰς τὴν Βουλὴν τὴν περὶ αὐτῶν ὑπόθεσιν, τόσον ὀργίσθησαν κατὰ τῶν σιτοπωλῶν, ὥστε ἔλεγόν τινες ἐκ τῶν ρητόρων ὅτι πρέπει ἀναπολογήτους αὐτοὺς νὰ παραδώσωσιν εἰς τοὺς ἑνδεκα (ἐπιτετραμμένους τὴν ἐκτέλεσιν τῆς θανατικῆς ποινῆς) ἵνα τιμωρηθῶσιν διὰ θανάτου. Ἄλλ' ἐγὼ τότε ἐπειδὴ ἐνόμιζον ὅτι εἶναι φοβερὸν νὰ ἐθίζεται ἡ Βουλὴ εἰς τοιαύτας παρανομίας (οἷα ἦτο ἡ ἄνευ ἀπολογίας καταδίκη) ἐγερωθεὶς εἶπον ὅτι μοὶ ἐφαίνετο δίκαιον νὰ κρίνωμεν τοὺς σιτοπώλας συμφώνως πρὸς τὸν νόμον, ὃν πεπεισμένος ὅτι, ἂν μὲν εἶχον διαπράξει ἔργα ἄξια θανάτου, ὑμεῖς ὄχι ὀλιγώτερον ἡμῶν θὰ γνωρίσητε τὰ δίκαια, ἂν δε οὐδεμίαν ἀδικίαν διέπραξαν, δὲν ἦτο δίκαιον αὐτοὶ ἄκριτοι νὰ καταστραφῶσιν.

3 Ἐπειδὴ δὲ ἡ Βουλὴ ἐπέισθη εἰς τοὺς λόγους μου

ἐκείνους, ἐπεχείρουν νὰ μὲ διαβάλλωσι λέγοντες ὅτι δῆθεν ἐγὼ εἶπον τοὺς λόγους ἐκείνους ἀποβλέπων εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν σιτοπωλῶν. Καὶ πρὸς μὲν τὴν Βουλὴν, ὅτε αὐτῇ ἐπρόκειτο νὰ κρίνῃ, ἐμπράκτως ἀπελογήθη· διότι ἐνῶ πάντες οἱ ἄλλοι ἠσύχαζον, ἐγερωθεὶς ἐγὼ κατηγοροῦν αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας κατέστησα φανερὸν ὅτι δὲν ὠμίλουν ὡς συνηγοροὶ τῶν σιτοπωλῶν, ἀλλ' ὡς ὑπερασπιστῆς τῶν ὑπαρχόντων νόμων.

4 Ἦρχισα μὲν λοιπὸν τὸν λόγον οὕτως ἐκ φόβου μὴ μὲ κατηγορήσωσιν· ἀλλὰ θεωρῶ αἰσχροὺς νὰ παύσω τὸν λόγον μου πρὶν ὑμεῖς ἀποφασίσητε περὶ αὐτῶν ὅ,τι δῆποτε θελήσητε.

5 Καὶ πρῶτον μὲν, παρακαλῶ, ἀνάβηθι ἐδῶ καὶ ἀπάντησόν μοι εἰς τὰ ἐξῆς: Εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἶσαι μέτοικος; Ναι. Μετοικεῖς δὲ ἐν τῇ πόλει μὲ ποῖον σκοπὸν ἐκ τῶν δύο, διὰ νὰ πεισθῆς εἰς τοὺς νόμους τῆς πόλεως ἢ διὰ νὰ κάμῃς ὅ,τι σοῦ ἀρέσει; Μετοικῶ διὰ νὰ ὑπακούω εἰς τοὺς νόμους τῆς πόλεως. Ἄφοῦ ταῦτα παραδέχεσαι, τίνας ἄλλου κρίνεις ἄξιον σαυτὸν ἢ θανάτου, ἐὰν ἀποδειχθῆς ὅτι ἔχεις πράξει τι παρὰ τοὺς νόμους, δι' ἣν πράξιν ἐπιβάλλεται ἡ ποινή τοῦ θανάτου; Ἀποδέχομαι ταῦτα. Ἀποκρίθητι λοιπὸν σὲ παρακαλῶ, ἐὰν ὁμολογεῖς ὅτι συνηγόρασας σίτον μετὰ τῶν λοιπῶν ἐμπόρων, περισσότερον τῶν πεντήκοντα μεδίμων, ὅσους κατὰ νόμον ἐπιτρέπεται νὰ ἀγοράσῃ τις· ἐγὼ κατὰ διαταγὴν τῶν ἀρχόντων συνηγόρασα.

6 Ἄν μὲν λοιπὸν ἀποδείξῃ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ὑπάρχει νόμος, ὅστις διατάσσει τοὺς σιτοπώλας νὰ συναγοράσωσι τὸν σίτον, ἂν οἱ ἄρχοντες τοὺς διατάξωσιν, ἀθρώσατε αὐτὸν· ἂν δὲ δὲν ἀποδείξῃ τὸ τοιοῦτον, καταδικάσατε, διότι ἡμεῖς ἐθέσαμεν τὸν νόμον εἰς ὑμᾶς ὅστις ἀπαγορεύει εἰς

πάντας τοὺς ἐν τῇ πόλει νὰ συναγοράσωσιν περισσότερον τῶν πεντήκοντα μεδίμων σίτου.

7 Ἐπρεπε λοιπόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, νὰ εἶναι ἐπαρκῆς αὕτη ἢ κατηγορία, διότι οὗτος μὲν ὁμολογεῖ ὅτι συνηγόρασε περισσότερον σίτον, ὁ δὲ νόμος ρητῶς ἀπαγορεύει τὸ τοιοῦτον, ὑμεῖς δὲ ἔχετε ὀρκισθῆ ὅτι θὰ ἀποφασίσσητε συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους· ἀλλὰ ἵνα βεβαιωθῆτε ὅτι καὶ κατὰ τῶν ἀρχόντων ψεύδονται, εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶπω περὶ αὐτῶν ἐκτενέστερον.

8 Διότι ἀφροῦ οὗτοι ἐπέρριψαν τὴν εὐθύνην εἰς τοὺς ἄρχοντας προσκαλέσαντες αὐτοὺς ἠρωτώμεν. Καὶ οἱ μὲν τοῦ παρόντος ἔτους ἄρχοντες εἶπον ὅτι δὲν εἶχον γινῶσιν τῆς ὑποθέσεως, εἰς δὲ ἐκ τῶν ἀρχόντων τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὁ Ἄνυτος ἔλεγεν ὅτι, ἐπειδὴ τὸν παρελθόντα χειμῶνα ἢ τιμὴ τοῦ σίτου εἶχεν ὑψηθῆ, καὶ ἐπειδὴ οἱ σιτοπῶλαι ἠμιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους εἰς τὴν ὑψωσιν τῆς τιμῆς καὶ ἐφιλονίκουν, συνεβούλευσεν αὐτοὺς νὰ παύσωσιν τὰς φιλονικίας· τοῦτο δὲ ἔπραξε μὲ τὴν πεποιθῆσιν ὅσι συμφέρει εἰς ὑμᾶς οἵτινες παρὰ τούτων ἀγοράζετε, ἵνα ὅσον τὸ δυνατόν εὐθηνότερον οὗτοι ἀγοράσωσιν.

9 Ἐὰς παρουσιάσω δὲ μάρτυρα αὐτὸν τὸν Ἄνυτον ὅστις συνεβούλευσεν αὐτοὺς νὰ μὴ διαπληκτίζωνται εἰς τὰς τιμὰς ἀναβιβάζοντες αὐτάς, ἀλλὰ ποσῶς δὲν συνεβούλευεν νὰ συναγοράσωσι καὶ νὰ ἀποθηκεύσωσι τὸν σίτον, ἀλλως τε ὁ μὲν Ἄνυτος ἐπὶ τῆς προτέρας περυσινῆς Βουλῆς εἶπε τούτους τοὺς λόγους, οὗτοι δὲ ἐπὶ τῆς παρούσης εἶναι φανεροὶ ὅτι συνηγόρασαν.

M A P T Y P I A

10 Ἔχετε μὲν λοιπὸν ἀκούσει ὅτι συνηγόρασαν τὸν σῖτον, μὴ διαταχθέντες ὑπὸ τῶν ἀρχόντων. Νομίζω δὲ ὅτι ἂν τὰ μάλιστα λέγωσιν ἀλήθειαν περὶ τούτων, δὲν ἀπολογοῦνται αὐτοὶ ὑπὲρ ἑαυτῶν, ἀλλὰ τούτους θὰ κατηγορήσωσιν. Διότι περὶ ὧν εἶναι νόμοι ρητῶς ἀπαγορευόντες, πῶς δὲν πρέπει νὰ τιμωρηθῶσιν καὶ οἱ μὴ πειθόμενοι εἰς αὐτούς, καὶ οἱ διατάσσοντες τούτους νὰ πράττωσι παρανομίας ;

11 Ἀλλὰ βεβαίως, ὦ ἄνδρες δικασταί, αὐτοὶ δὲν θὰ προβάλλωσι πλέον ταύτην τὴν δικαιολογίαν, ἴσως δὲ θὰ εἰπώσιν, ὅτι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πόλεως συνηγόρασαν τὸν σῖτον, ὡς περ καὶ ἐν τῇ Βουλῇ εἶπον, ἵνα πωλήσωσιν αὐτὸν εἰς ἡμᾶς ὅση τὸ δυνατὸν εὐθηνότατον. Τρανοτάτην δὲ ἀπόδειξιν ὅτι καὶ εἰς τοῦτο ψεύδονται θὰ σᾶς παρουσιάσω τὴν ἐξῆς.

12 Ὁφείλον, οἱ κύριοι αὐτοί, ἐὰν πράγματι εἶχον περὶ ἡμῶν ἐνδιαφέρον νὰ φαίνωνται ὅτι πωλοῦσιν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας μὲ τὴν αὐτὴν τιμὴν τὸν σῖτον, ἕως ὅτου ἤθελε σωθῆ ὁ ὑπ' αὐτῶν συνηγορασμένος σῖτος· ἀλλὰ τώρα ἐνίστε ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπώλουν κατὰ δραχμὴν ἀκριβότερον, ὡς νὰ εἶχον ἀγοράσει τὸν σῖτον κατὰ μέδιμνον, ἐνῆ τὸν ὅλον ἠγόρασαν μὲ μίαν τιμὴν. Καὶ περὶ τούτων θὰ σᾶς παρουσιάσω μάρτυρας.

M A P T Y P E Σ

13 Μοὶ φαίνεται δὲ ὅτι εἶναι φοβερὸν πράγμα, ἐὰν δὲν θέλωσι νὰ συνεισφέρουσιν ἀλλὰ προφασίζονται πενίαν

ὅταν εἶναι ἀνάγκη νὰ συνεισφέρωσιν συνεισφορὰν ἦν πάντως θὰ μάθωσιν, δι' ὅσα δὲ ὡς ποινὴ ἐπιβάλλεται ὁ θάνατος καὶ συνέφερον εἰς αὐτοὺς νὰ τὰ πράξωσι κρυφίως, ταῦτα δυσχυρίζονται ὅτι τὰ ἔπραξαν παρὰ τοὺς νόμους ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν πόλιν.

Μολονότι γνωρίζετε ὅτι ὀλιγώτερον ἀπὸ ὅλους εἰς τούτους ἀρμόζει νὰ προβάλωσι τοιαύτας δικαιολογίας. Διότι τὸ συμφέρον αὐτῶν εἶνε ὅλως ἀντίθετον τοῦ συμφέροντος τῶν ἄλλων. Διότι τότε πλείστα κερδίζουσιν ὅταν πωλῶσι τὸν σίτον ἀκριβότερον ἕνεκα δυσαρέστου τινὸς εἰδήσεως ἀφιχθείσης εἰς τὴν πόλιν.

14 Μετὰ τοσαύτης δὲ εὐχαριστήσεως πληροφοροῦνται τὰς συμφορὰς τῆς πόλεως, ὥστε ἄλλας μὲν πρότερον τῶν ἄλλων μανθάνουσιν, ἄλλας δὲ αὐτοὶ διασπείρουσιν, ἢ ὅτι δῆθεν ὁ στόλος μας κατεστράφη εἰς τὸν Πόντον, ἢ ὅτι τὰ πλοῖα ἐκπλέοντα συνελήφθησαν ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, ἢ ὅτι οἱ ἔμπορικοὶ λιμένες ἀπεκλείσθησαν, ἢ ὅτι αἱ συνθήκαι μέλουσι νὰ διαλυθῶσιν.

15 Καὶ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἔχθρας ἔχουσι φθάσει, ὥστε εἰς τοιαύτας δυσκόλους περιστάσεις μᾶς ἐπιβουλεύουσιν εἰς ἅς καὶ οἱ πολέμιοι. Διότι, ὅταν ἔχετε μεγίστην ἀνάγκην σίτου, τὸν ἀφαρπάζουσιν οὗτοι καὶ δὲν θέλουσι νὰ τὸν πωλῶσιν, ἵνα μὴ φιλονικῶμεν περὶ τῆς τιμῆς, ἀλλὰ νὰ εἴμεθα εὐχαριστημένοι ἂν εἰς οἵανδήποτε τιμὴν ἀγοράσαντες παρ' αὐτῶν, ἀπέλθωμεν. Ὡστε ἐνίστε ἐν καιρῷ εἰρήνης ὑπὸ τούτων πολιουρούμεθα.

16 Τοιαύτην δὲ γνώμην ἀπὸ πολλοῦ ἢ πόλις ἔχει σχηματίσει περὶ τῆς πανουργίας καὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς δυσμενείας τούτων, ὥστε διὰ μὲν τὰ ἄλλα ὀψώνια ἅπαντα τοὺς ἀγορανόμους ἔχετε διορίσει φύλακας, διὰ δὲ τὴν πώλησιν μόνου

τοῦ σίτου, σιτοφύλακας διὰ κλήρου προσδιορίζατε. Καὶ πολ-
λάκις μέχρι τοῦδε ἐτιμωρήσατε αὐτοὺς ὄντας πολίτας, διὰ
τῆς μεγίστης τιμωρίας, διότι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ὑπερισχύ-
σωσι τῆς πονηρίας τῶν σιτοπωλῶν. Ἀλλὰ τί πρέπει νὰ
πάθωσιν οἱ ἴδιοι οἱ ἀδικούντες ἀφοῦ κατεδικάσατε εἰς θάνα-
τον ἐκείνους οἵτινες δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τοὺς παραφυλάξωσιν;

17 Ὀφείλετε δὲ νὰ ἔχητε ὑπ' ὄψει ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ
τοὺς ἀθρώσγητε διότι ἐὰν ἀθρώσγητε αὐτοὺς καίπερ ὁμο-
λογοῦντας ὅτι συνηγόρασαν σίτον πρὸς βλάβην τῶν ἐμπό-
ρων, θὰ φανῆτε ὅτι διανοεῖσθε κακὰ κατὰ τῶν ἐμπόρων.
οἵτινες εἰσπλέουσιν εἰς τὸν Πειραιᾶ συνοδεύοντες τὸν σίτον·
διότι ἐὰν μὲν προέβαλλον ἄλλην ἀπολογία, οὐδεὶς θὰ ἠδύ-
νατο νὰ ἐπικρίνῃ τοὺς ἀθρώσαντας αὐτοὺς· διότι εἰς τὴν
διάθεσίν σας εἶνε νὰ πιστεύγητε ὄντινα ἐκ τῶν δύο θέλετε·
ἀλλὰ τώρα πῶς δὲν θὰ φανῆτε ὅτι πράττετε φοβερὰ, ἐὰν
δὲν ἐπιβάλητε τιμωρίαν εἰς τοὺς ὁμολογοῦντας ὅτι παρα-
νομοῦσιν;

18 Λάβετε δὲ ὑπ' ὄψει, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι πολλοὺς
οἵτινες κατηγοροῦντο διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην, κατεδικάσατε
εἰς θάνατον ἂν καὶ σᾶς παρουσίασαν μάρτυρας, ἐπειδὴ ἐθεω-
ρήσατε πειστικωτέρους τοὺς λόγους τῶν κατηγορῶν. Ἀλλὰ
πῶς δὲν θὰ ἦτο ἄξιον θαυμασμοῦ, ἀφοῦ, ἐνῶ δικάζετε περὶ
τῶν αὐτῶν ἐγκλημάτων, ἐπιθυμεῖτε νὰ τιμωρήσγητε ἐκεί-
νους οἵτινες ἀρνοῦνται τὴν πράξιν;

19 Ἀλλ' ὅμως ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰς πάντας νομίζω ὅτι
εἶνε φανερόν, ὅτι οἱ περὶ τῶν τοιούτων ὑποθέσεων δικαστι-
κοὶ ἀγῶνες εἶνε κοινότατοι εἰς τῆς πόλιν, ὥστε θὰ μάθωσιν
ποῖαν γνώμην περὶ αὐτῶν ἔχετε, νομίζοντες ὅτι, ἂν μὲν
καταδικάσγητε αὐτοὺς εἰς θάνατον, οἱ ἄλλοι θὰ εἶνε κοσμιώ-

τεροι· ἂν δὲ αὐτοὺς ἀφήσητε ἀτιμωρήτους, πολλήν ἀφοβίαν θὰ παράσχητε εἰς αὐτοὺς νὰ πράττωσιν ὅτι θέλουσιν.

20 Διὰ τοῦτο εἶνε ἀνάγκη νὰ τιμωρήσετε αὐτοὺς ὄχι μόνον δι' ὅσα ἔπραξαν εἰς τὸ παρελθόν, ἀλλὰ καὶ ἵνα χρησιμεύσωσιν ὡς παράδειγμα διὰ τὰ μέλλοντα νὰ συμβῶσιν· διότι μόνον τότε θὰ εἶνε μόλις ἀνεκτοί. Λάβετε δὲ ὑπ' ὄψει ὅτι ἐκ ταύτης τῆς τέχνης (τοῦ σιτοπώλου) πλείστοι ἔχουσι διακινδυνεύσει τὴν ζωὴν των· καὶ τόσα σημαντικὰ ποσὰ ἐξ αὐτῆς ὠφελοῦνται ὥστε μᾶλλον προτιμῶσι καθ' ἑκάστην ἡμέραν νὰ διακινδυνεύσωσι τὴν ζωὴν των, παρὰ νὰ τοὺς διακόψητε ὑμεῖς τὰ κέρδη.

21 Καὶ ὅμως οὔτε ἂν παρακαλῶσι καὶ ἱκετεύωσιν ὑμᾶς οὔτε τότε δὲν εἶνε δίκαιον νὰ τοὺς ἐλεήσητε καὶ νὰ τοὺς λυπηθῆτε, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον εἶναι δίκαιον νὰ λάβητε ὑπ' ὄψει τὰ συμφέροντα τῶν πολιτῶν οἵτινες ἀπέθνησκον (ἐκ πείνης) διὰ τὴν αἰσχροκέρδειαν τούτων, καὶ τὰ συμφέροντα τῶν ἐμπόρων ἐναντίον τῶν ὁποίων οὗτοι συνεταιρίσθησαν. Εἰς τοὺτους ὑμεῖς θὰ κάμητε χάριν, καὶ θὰ τοὺς καταστήσητε προθυμότερους, ἐὰν τιμωρήσητε τοὺς σιτοπώλας.

Ἄλλως ποῖαν γνώμην νομίζετε ὅτι αὐτοὶ θὰ ἔχωσιν ἔταν μάθωσιν ὅτι ἠθρώσατε τοὺς μεταπωλητάς οἵτινες ἐσυμφώνησαν νὰ βλάψωσιν τοὺς εἰσπλέοντας ἐμπόρους;

22 Δὲν φρονῶ ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ μακρηγορήσω ἀκόμη· διότι περὶ μὲν τῶν ἄλλων οἵτινες ἀδικοῦσιν, ἔταν δικάζονται, πρέπει νὰ πληροφορηθῆτε παρὰ τῶν κατηγορῶν, τὴν δὲ πανουργίαν τούτων ὅλοι γνωρίζετε. Ἄν λοιπὸν τοὺτους καταδικάσητε, καὶ τὰ δίκαια θὰ πράξητε, καὶ τὸν σίτον εὐθηνότερον θὰ ἀγοράσητε· εἶδεμὴ ἀκριβότερον.

Παπαδόπουλος

Τιμᾶται λεπτῶν 55

Handwritten signature or scribble